

Datum van inontvangstneming : 12/05/2015

Zaak C-154/15**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

1 april 2015

Verwijzende rechter:

Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Granada (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 maart 2015

Verzoekende partij:

Francisco Gutiérrez Naranjo

Verwerende partij:

BBK Bank Cajasur, S.A.U.

[OMISSIS]

BESCHIKKING

[OMISSIS]

GRANADA, vijftwintig maart tweeduizend en vijftien.

I. FEITEN

Ten eerste: Bij dit gerecht is een geding [OMISSIS] aanhangig betreffende een individuele vordering tot staking van het gebruik van een algemene contractuele voorwaarde die strekt tot de toepassing van een minimumrentepercentage (een zogenoemd „bodemrentebeding”) op een hypothecaire lening die de verwerende instelling aan de verzoekende partij (een natuurlijke persoon) heeft verstrekt. Bovendien heeft [de verzoekende partij] verzocht om het betrokken beding als oneerlijk aan te merken wegens onevenwichtigheid en onevenredigheid.

Ten tweede: Indien de vordering wordt toegewezen, vordert [de verzoekende partij] tevens de bedragen terug [die zijn betaald] sinds de ondertekening van de

betrokken hypothecaire lening of, anders gezegd, vanaf de datum waarop het gebruik van het oneerlijke beding aanving.

[Or 2] [verwijderd vanwege herhaling hierna] [OMISSIS]

[OMISSIS]

[nationaalrechtelijke procedurele kwesties] [OMISSIS]

Ten vijfde: Alvorens de prejudiciële vraag te verwijzen, zijn de partijen verzocht om opmerkingen in te dienen. [OMISSIS] De verzoekende partij is het eens met de voorlegging van de vraag en de verwerende partij heeft geen opmerkingen ingediend.

II. RECHTSGRONDEN

Ten eerste: Krachtens artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna: „VEU”) en artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd, bij prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van het recht van de Unie en over de geldigheid van handelingen van de instellingen, de organen en de instanties van de Unie. Krachtens artikel 267 VWEU kan in beginsel elke rechterlijke instantie van een lidstaat die uitspraak moet doen in een procedure die tot een gerechtelijke beslissing leidt, bij het Hof een verzoek om een prejudiciële beslissing indienen.

Ten tweede: Het arrest van het Tribunal Supremo van 9 mei 2013 [OMISSIS] heeft de aanzet gegeven tot een groot aantal verzoeken om herbeoordeling van beperkende bedingen waarbij een minimumrente wordt toegepast op hypothecaire leningen aan consumenten. Dit arrest maakt in de zeventiende rechtsgrond een uitzondering op de terugwerkende kracht van de gerechtelijke uitspraak in een collectieve procedure [OMISSIS]:

1 *„Aanpak van de kwestie*

277. Het [Spaanse] Openbaar Ministerie benadrukt in zijn beroepschrift de noodzaak tot precisering van het tijdsaspect van de uitspraak, omdat ‚[a]ls hieraan volledige terugwerkende kracht wordt toegekend [...] deze van toepassing zou zijn op alle reeds volledig uitgevoerde contracten, zodat [...] reeds geïnde bedragen zouden moeten worden terugbetaald’. Hieraan voegt het Openbaar Ministerie toe dat ‚wij niet geloven dat dit de bedoeling van de LCGC [de Spaanse wet inzake algemene contractuele voorwaarden] kan zijn, omdat dit een te drastisch gevolg zou zijn’.

2 *Beoordeling door het Tribunal Supremo*

[OMISSIS] [Or 4] [OMISSIS]

[OMISSIS]

[OMISSIS] [Or 5] [OMISSIS]

2.2. Terugwerkende kracht van de nietigheid.

282. Zoals het Openbaar Ministerie heeft opgemerkt, staat het doel van vorderingen tot staking [van het gebruik van oneerlijke bedingen] niet in de weg aan het onderzoek van de gevolgen van de nietigheid die ten grondslag ligt aan het bevel om een einde te maken aan het gebruik van de oneerlijke bedingen en de bedingen uit bestaande overeenkomsten te verwijderen, wanneer die bedingen in het verleden zijn gebruikt.

283. Ons systeem gaat er in de regel van uit dat de ongeldigheid van overeenkomsten, of van bepaalde voorwaarden daarvan ingeval de overeenkomst verder in stand blijft, het noodzakelijk maakt dat de gevolgen daarvan worden vernietigd en dat de sporen ervan worden uitgewist alsof de overeenkomsten of de bedingen niet hadden bestaan, om aldus te voorkomen dat zij effect sorteren – één en ander volgens de klassieke regel quod nullum est nullum effectum productit (wat nietig is kan geen gevolgen hebben). Dit komt eveneens tot uiting in artikel 1303 van de Código Civil [Spaans burgerlijk wetboek], dat bepaalt: ‚Wordt de nietigheid van een verbintenis uitgesproken, zijn de partijen bij de overeenkomst gehouden tot wederzijdse teruggave van de zaken die het voorwerp van de overeenkomst waren, samen met de vruchten daarvan, de prijs en de rente [OMISSIS]’.

284. Zoals het Tribunal Supremo in zijn arrest nummer 118/2012 van 13 maart [2012] heeft bevestigd [OMISSIS], gaat het hier om ‚[...] een daadwerkelijke restitutio in integrum die voortvloeit uit de ongeldigheid van de titel van vermogensoverdracht waarop [de geïnde betalingen] berustten, omdat deze vermogensoverdracht zonder oorzaak is, evenals bij de ‚condictio indebiti’.

Het gaat hier dus om het natuurlijke gevolg van de nietigheid van de contractuele regeling die de [Or 6] abonnee verplichtte tot nakoming van de door hem verschuldigde prestatie.’

285. Dit beginsel wordt bevestigd in het [Verslag van de Commissie van 27 april 2000 over de toepassing van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, COM(2000) 248 definitief (hierna: ‚Verslag van de Commissie van 2000’), en wel in de volgende bewoordingen: ‚[d]e gerechtelijke uitspraak die een beding als oneerlijk beschouwd, moet bovendien gelden vanaf de sluiting van de overeenkomst (ex tunc)’.

286. Deze regel geldt ook in het geval van nietigheid van oneerlijke bedingen, zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft bevestigd in zijn arrest van 21 maart 2013, *RWE Vertrieb*, C-92/11, punt 58: ‚[v]olgens vaste rechtspraak verklaart en preciseert de uitlegging die het Hof in de uitoefening van de hem bij artikel 267 VWEU verleende bevoegdheid aan een voorschrift van Unierecht geeft, de betekenis en de strekking van dat voorschrift zoals het sedert het tijdstip van de inwerkingtreding ervan moet of had moeten worden verstaan en toegepast. Hieruit volgt dat het aldus uitgelegde voorschrift door de rechter ook kan en moet worden toegepast op rechtsbetrekkingen die zijn ontstaan en tot stand gekomen vóór het arrest waarbij op het verzoek om uitlegging wordt beslist, indien voor het overige is voldaan aan de voorwaarden waaronder een geschil over de toepassing van dat voorschrift voor de bevoegde rechter kan worden gebracht (zie met name arresten van 2 februari 1988, *Blaizot e.a.*, 24/86, *Jurispr. blz.* 379, punt 27; 10 januari 2006, *Skov en Bilka*, C-402/03, *Jurispr. blz.* I-199, punt 50; 18 januari 2007, *Brzeziński*, C-313/05, *Jurispr. blz.* I-513, punt 55, en 7 juli 2011, *Nisipeanu*, C-263/10, punt 32).’

2.3. De mogelijkheid tot beperking van de terugwerkende kracht

287. Ondanks de algemene regel dat nietigverklaringen terugwerkende kracht hebben, kunnen de gevolgen daarvan niet immuun zijn voor de algemene rechtsbeginselen, zoals in het bijzonder [**Or** 7] het beginsel van rechtszekerheid (artikel 9, lid 2, van de *Constitución Española* [Spaanse grondwet]). Dit blijkt duidelijk uit artikel 106 van *Ley 30/1992 de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común* (wet op het rechtsregime van de staat en de gemeenschappelijke bestuurlijke procedure) van 26 november 1992 die grenzen stelt aan de absolute, onvermijdelijke en eeuwigdurende gevolgen van de nietigheid en beperkingen toelaat door te bepalen dat ‚de bevoegdheid tot revisie niet kan worden uitgeoefend wanneer dit wegens de verjaring van rechtsvorderingen, het tijdsverloop of andere omstandigheden strijdig is met de billijkheid, de goede trouw, de rechten van particulieren of de wet’.

[OMISSIS]

289. Ook het Tribunal Constitucional heeft de terugwerkende kracht van de ongrondwettigverklaring beperkt op grond van het beginsel van rechtszekerheid.

[OMISSIS] [**Or** 8] [OMISSIS]

291. Het Tribunal Supremo heeft eveneens de mogelijkheid aanvaard om de gevolgen van nietigverklaring te beperken, aangezien ‚de „resitutio” geen absoluut automatisme is. De regel inzake afwikkeling van nietig verklaarde contractuele afspraken met als doel de betrokken partijen vermogensrechtelijk te brengen in de situatie zoals die was voor de sluiting van de overeenkomst, heeft immers geen andere rechtvaardigingsgrond dan te voorkomen dat één van de

partijen ongerechtvaardigd wordt verrijkt ten koste van de andere, en dat gebeurt niet altijd als gevolg van een nietigverklaring' [OMISSIS].

292. Tot slot heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie in punt 59 van zijn reeds aangehaalde arrest van 21 maart 2013, RWE Vertrieb, overwogen dat ‚[...] het Hof uit hoofde van een aan de rechtsorde van de Unie inherent algemeen beginsel van rechtszekerheid, [kan] besluiten om beperkingen te stellen aan de mogelijkheid voor iedere belanghebbende om, met een beroep op een door het Hof uitgelegde bepaling, te goeder trouw tot stand gekomen rechtsbetrekkingen opnieuw in geding te brengen. Tot een dergelijke beperking kan slechts worden besloten indien is voldaan aan twee essentiële criteria, te weten de goede trouw van de belanghebbende kringen en het gevaar voor ernstige verstoringen (zie met name arresten Skov en Bilka, reeds aangehaald, punt 51; Brzeziński, reeds aangehaald, punt 56; arresten van 3 juni 2010, Kalinchev, C-2/09, Jurispr. blz. I-4939, punt 50, en 19 juli 2012, Rēdlihs, C-263/11, punt 59).’

[Or 9] 2.4. De terugwerkende kracht van de gerechtelijke uitspraak

293. Om in de onderhavige zaak te kunnen beslissen over de terugwerkende kracht van de gerechtelijke uitspraak, zoals aangegeven door het Openbaar Ministerie, moet rekening worden gehouden met de volgende overwegingen:

- a) Bodemrentebedingen zijn, in tegenstelling tot hetgeen de verwerende partij aanvoert, rechtmatig.*
- b) De opname van dergelijke bedingen in [hypothecaire leen]overeenkomsten tegen een variabele rente beantwoordt aan redelijke doelstellingen. Het [verslag van de Banco de España, gepubliceerd in het Boletín Oficial de las Cortes Generales (BOCG), Senado, nr. 457, van 7 mei 2010 betreffende bepaalde bedingen in hypothecaire leenovereenkomsten, in antwoord op een op 23 september 2009 door de senaat aangenomen motie waarin de regering werd verzocht op te treden tegen de oneerlijke praktijken van sommige kredietinstellingen tegenover hun klanten in verband met de renteherziening voor hun hypotheek (hierna: ‚Verslag van de Banco de España’) noemt als redenen voor het gebruik van deze bedingen de prijs van het geld [OMISSIS] en de structurele kosten die noodzakelijk zijn voor de verstrekking en het beheer van de leningen die losstaan van de prijs van het geld.*
- c) Er is geen sprake van ongebruikelijke of buitensporige bedingen. [OMISSIS].*
- d) Het gebruik van dergelijke bedingen is lange tijd gedoogd door de markt [OMISSIS].*
- e) Het bevel om het gebruik van de bedingen te staken en deze wegens hun oneerlijke karakter te schrappen is niet gebaseerd op de inherente*

onrechtmatigheid van hun gevolgen – dat zou immers zonder meer resulteren in hun nietigheid – maar op het gebrek aan transparantie.

f) Het gebrek aan transparantie is geen inherente eigenschap van de bedingen zelf, maar volgt uit een gebrek aan informatie [OMISSIS] [Or 10][OMISSIS].

g) Er is niet gebleken dat de kredietverlenende instellingen zich niet hebben gehouden aan de informatievereisten van het ministerieel besluit van 5 mei 1994.

h) Zoals aangegeven in het Verslag van de Banco de España heeft de vaststelling van een minimumrente tot doel om een minimumrendement van de betrokken activa (de hypothecaire leningen) te waarborgen, zodat de kredietinstellingen de kosten van verstrekking en instandhouding van deze financieringen kunnen dekken.

i) Het bovengenoemde verslag geeft eveneens aan dat deze rentebedingen zodanig zijn geformuleerd dat zij geen belangrijke veranderingen teweegbrengen in de aanvankelijke aflossingsbedragen waarmee de kredietnemers rekening houden wanneer zij hun financiële beslissingen nemen.

j) Ley 2/1994 sobre Subrogación y Modificación de Préstamos Hipotecarios [wet inzake subrogatie en wijziging van hypothecaire leningen] van 30 maart 1994 staat vervanging van de schuldeiser toe.

k) Het is duidelijk dat de terugwerkende kracht van de uitspraak zou resulteren in het risico van ernstige verstoringen van de openbare economische orde, zodanig dat ook het Openbaar Ministerie zich (ondanks zijn bestrijding van de uitspraak in hoger beroep) op het standpunt stelt dat het niet wenselijk is om terugwerkende kracht toe te kennen aan de nietigverklaring van de betwiste bedingen[...]

2.4. Conclusies

294. Op grond van het bovenstaande dient geen terugwerkende kracht te worden verleend aan de onderhavige uitspraak. De nietigheid van de bedingen heeft derhalve geen invloed op situaties waarover reeds definitief is beslist in gerechtelijke uitspraken met kracht van gewijsde, en evenmin op betalingen die al waren verricht op de datum van bekendmaking van de [Or 11] uitspraak.”

Ten derde: Overeenkomstig dit arrest hebben de verschillende Audiencias Provinciales in Spanje zich voor dan wel tegen de terugwerkende kracht van de terugvordering van reeds geïnde betalingen uitgesproken, of hebben zich voorstander getoond van een gematigde toepassing van deze terugwerkende kracht. Het Tribunal Supremo heeft zich hierover echter niet uitgesproken. In het bijzonder heeft de Audiencia Provincial de Granada, Sección 3^a, die de uitspraken van deze rechtbank in hoger beroep beoordeelt[,] bij gelegenheid besloten tot gedeeltelijke vernietiging van beslissingen die dergelijke vorderingen hadden

toegewezen en teruggave hadden gelast van betalingen die waren verricht krachtens een beding dat nietig was verklaard op grond dat het geen deel uitmaakte [van de overeenkomst], wegens gebrek aan transparantie of wegens het oneerlijke karakter ervan, al naargelang de omstandigheden van het geval. In de derde rechtsgrond van zijn beslissing van 24 november 2014 [OMISSIS] overwoog de Audiencia het volgende: „[d]e bank heeft subsidiair beroep ingesteld tegen de beslissing om terugwerkende kracht te verlenen aan de nietigheid van het beding en de teruggave van de bedragen die verschuldigd waren uit hoofde van dat beding vanaf de ondertekening van de overeenkomst. [De bank] is van mening dat deze beslissing niet aansluit bij de rechtspraak van het Tribunal Supremo ten aanzien van de niet-terugwerkende kracht van de nietigverklaring. Wij zijn van oordeel dat dit beroep moet worden toegewezen overeenkomstig het arrest van het T[ribunal] S[upremo] van 9 mei 2013 [citaat uit de punten 287 en 292 van het arrest][OMISSIS]. **[Or 12]** [OMISSIS] Het Tribunal Supremo neemt in aanmerking dat bodemrentebedingen rechtmatig en gebruikelijk zijn en lange tijd gedoogd zijn door de markt; dat hun opname in [hypothecaire leen]overeenkomsten tegen variabele rente beantwoordt aan redelijke doelstellingen; dat hun onrechtmatigheid berust op een tekort aan informatie en niet op een inherent gebrek aan transparantie; dat de betalingen die zijn ontvangen tot aan de datum van de uitspraak de verwerende kredietinstelling in staat stellen om de kosten van verstrekking en instandhouding van de financieringen te dekken; dat de wettelijke informatievereisten zijn gerespecteerd en dat er geen sprake is van kwade trouw of opzet. [Gelet op deze overwegingen,] concludeert het Tribunal Supremo dat het, gezien het risico van ernstige verstoringen van de openbare economische orde als gevolg van de terugwerkende kracht, niet wenselijk is om ex tunc gevolgen toe te kennen aan de nietigverklaring van de betrokken bedingen, die op zichzelf niet onrechtmatig zijn. Op deze manier wordt het automatisme van de nietigverklaring beperkt.[OMISSIS]. **Deze rechtspraak kan naar de mening van deze rechtbank ook worden toegepast bij [Or 13] het onderzoek van individuele vorderingen. Zoals deze rechtbank heeft begrepen, moet de nietigverklaring van het beding effect sorteren vanaf het moment van de uitspraak in eerste aanleg in alle procedures die zijn ingesteld voordat de rechtspraak van het Tribunal Supremo over de geldigheid van bodemrentebedingen bekend werd. Echter, in een geval als het onderhavige, waarin de vordering daarna is ingesteld, tast de nietigheid, althans volgens het begrip van deze rechtbank, de geldigheid van al verrichte betalingen niet aan, behalve in het geval van betalingen die zijn verricht na de instelling van de vordering, toen de bank op de hoogte was van de criteria voor de geldigheid van het betwiste beding volgens de rechtspraak. Dat is immers het moment waarop de consument stelt dat het beding niet voldoet aan de dubbele filter van transparantie en dus nietig is ([OMISSIS]).**”

Ten vierde: In het Spaanse recht worden de algemene contractuele voorwaarden geregeld in Ley 7/1998 sobre condiciones generales de la contratación [wet 7/1998 inzake de algemene contractuele voorwaarden] van 13 april 1998

(gepubliceerd in het Boletín Oficial del Estado (BOE) nr. 89 van 14/04/1998). Artikel 12, lid 2, punt 2, van deze wet bepaalt uitdrukkelijk dat „[n]aast de vordering tot staking [van het gebruik van oneerlijke bedingen] kan tevens een nevenvordering worden ingesteld tot teruggave van de betalingen die zijn geïnd krachtens de voorwaarden waarop de uitspraak betrekking heeft en tot vergoeding van de schade die is geleden als gevolg van de toepassing van de betrokken bedingen”.

Artikel 53 van Real Decreto Legislativo 1/2007 [wetgevend besluit 1/2007] van 16 november 2007, waarbij de geconsolideerde tekst van de Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios [algemene wet tot bescherming van consumenten en gebruikers] en overige aanvullende wetten werd goedgekeurd (gepubliceerd in het Boletín Oficial del Estado (BOE) nr. 287 van 30/11/2007) [Or 14], is onlangs gewijzigd door het enige artikel [punt] 8 van Ley 3/2014 van 27 maart (BOE-A-2014-3329). Deze nieuwe regel is van toepassing op consumenten en gebruikers en bepaalt: „[n]aast de vordering tot staking [van het gebruik van oneerlijke bedingen] kan, wanneer wordt verzocht om vaststelling van de nietigheid en vernietigbaarheid, tevens een vordering worden ingesteld wegens niet-nakoming van verplichtingen, een vordering tot ontbinding of beëindiging van de overeenkomst, en een vordering tot restitutie van de betalingen die zijn geïnd krachtens de praktijken, bedingen of algemene voorwaarden die oneerlijk of niet transparant zijn verklaard, evenals een vordering tot vergoeding van de schade die is geleden als gevolg van de toepassing van die bedingen of praktijken. Van deze nevenvordering wordt kennis genomen door dezelfde rechter die kennis neemt van de hoofdvordering, overeenkomstig de procedure die wettelijk is voorgeschreven voor de vordering tot stopzetting.”

[herhaling van het reeds aangehaalde artikel 1303 van de Código Civil] [OMISSIS] Het Hof van Justitie heeft verklaard dat een nationale rechter die uitspraak moet doen in een geding tussen uitsluitend particulieren, bij de toepassing van de nationale bepalingen het gehele nationale recht in beschouwing moet nemen en dit zo veel mogelijk in het licht van de bewoordingen en van de doelstelling van de toepasselijke richtlijn moet uitleggen om tot een oplossing te komen die in overeenstemming is met het daarmee beoogde doel (arrest Kásler en Káslerné Rábai, EU:C:2014:282, punt 64).

In zijn arrest van 21 januari 2015 in de gevoegde zaken C-482/13, C-484/13, **[Or 15]** C-485/13 en C-487/13 heeft het Hof [van Justitie] gepreciseerd dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus moet worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale bepaling op grond waarvan de nationale rechter bij wie een hypothecaire executieprocedure aanhangig is, moet gelasten dat de bedragen die verschuldigd zijn uit hoofde van een in een hypothecaire leningsovereenkomst opgenomen beding dat voorziet in een verdragingsrente die meer bedraagt dan driemaal de wettelijke rente, zodanig worden herberekend dat

de verdragingsrente onder dat drempelbedrag blijft, mits de toepassing van die nationale bepaling:

– de beoordeling door de nationale rechter van de oneerlijkheid van een dergelijk beding onverlet laat, en

– niet belet dat de rechter dat beding buiten toepassing laat indien hij tot het oordeel komt dat het „oneerlijk” is in de zin van artikel 3, lid 1, van de richtlijn.

In zijn arrest van 14 juni 2012 in zaak C-618/10 bepaalde het Hof van Justitie dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat, zoals artikel 83 van Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (koninklijk wetsbesluit 1/2007 tot goedkeuring van de geconsolideerde tekst van de algemene wet ter bescherming van consumenten en gebruikers en overige aanvullende wetten) van 16 november 2007, op grond waarvan de nationale rechter, wanneer hij de nietigheid van een oneerlijk beding in een overeenkomst tussen een handelaar en een consument vaststelt, de betrokken overeenkomst kan aanvullen door de inhoud van dat **[Or 16]** beding te herzien.

Deze laatste bepaling is gewijzigd bij de eerder aangehaalde wet van 27 maart 2014, die het volgende bepaalt: *„Oneerlijke bedingen zijn van rechtswege nietig en worden als niet geschreven beschouwd. Na de partijen te hebben gehoord, verklaart de rechter derhalve de oneerlijke bedingen in de overeenkomst nietig. De overeenkomst blijft echter bindend voor de partijen onder dezelfde voorwaarden, mits de overeenkomst kan blijven voortbestaan zonder die bedingen.”*

Op grond het bovenstaande kan de eventuele terugvordering van betaalde bedragen bij de nietigverklaring van een algemene voorwaarde van een overeenkomst tussen een verkoper en een consument niet worden gematigd (behoudens het bepaalde ten aanzien van gedwongen tenuitvoerlegging). De gevolgen van de nietigheid kunnen „ex tunc” of „ex nunc” worden vastgesteld, met andere woorden, vanaf het moment waarop het betrokken beding werd toegepast, of vanaf het moment waarop het beding nietig werd verklaard. De toepassing van een andere datum gelegen tussen de ene en de andere gebeurtenis zou dus neerkomen op matiging van deze criteria.

Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB L 95, blz. 29) *„[bepalen] de lidstaten dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.”* Artikel 7, lid 1, van deze richtlijn bepaalt: *„De lidstaten zien erop*

toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende [Or 17] verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers.”

[herhaling van de prejudiciële vragen] [OMISSIS]

[OMISSIS] Gelet op het bovenstaande,

[Or 18] VERZOEKT DE RECHTBANK HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE met inachtneming van de bovengenoemde feiten en rechtsgronden OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING volgens de versnelde procedure over de volgende vragen ten aanzien van de toepassing van richtlijn 93/13/EEG:

- 1. Is de uitleg van „niet-bindendheid” in artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG in de voorliggende omstandigheden verenigbaar met een uitlegging volgens welke de gevolgen van de nietigverklaring van het betrokken beding zich niettemin uitstrekken over de periode tot aan de uitspraak van de nietigverklaring? Met andere woorden, ook al wordt een beding nietig verklaard, moeten de gevolgen die dat beding heeft teweeggebracht toen het nog van kracht was, worden geacht hun geldigheid of werking niet te verliezen?**
- 2. Wanneer een beding in het kader van een individuele vordering van een consument nietig wordt verklaard, is dan een bevel tot staking van het gebruik van dat beding (opgelegd overeenkomstig artikelen 6, lid 1, en 7, lid 1,) verenigbaar met een beperking van de gevolgen van de nietigverklaring? Bestaat de mogelijkheid tot matiging (door de rechter) van de verplichting van de verkoper tot teruggave van hetgeen de consument betaald heeft krachtens een beding dat ex tunc nietig wordt verklaard wegens gebrek aan informatie en/of transparantie?**

Deze beslissing is niet vatbaar voor beroep [OMISSIS]

[OMISSIS]